

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни**

**“ПРОФЕСІЙНА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА
ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОННИХ СТРУКТУР”
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентами кафедри безпеки і військово-козацьких дисциплін
А. М. Сипливим та М. О. Левченком

Затверджено на засіданні кафедри безпеки і військово-козацьких дисциплін
(протокол № 8 від 27.06.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Сипливий А. М., Левченко М. О. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Професійна психологічна підготовка працівників охоронних структур” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2008. — 44 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Професійна психологічна підготовка працівників охоронних структур”, методичні рекомендації до семінарського заняття, зміст самостійної роботи, методичне забезпечення роботи студентів, вказівки до написання реферату, збірник тестів для здійснення поточного контролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації.

Самостійна робота студента є основним засобом опанування навчальним матеріалом в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Індивідуально-консультативна робота — це форма організації навчальної роботи викладача зі студентами, що здійснюється шляхом створення необхідних умов для виявлення і розвитку індивідуальних особливостей студента.

Індивідуально-консультативна робота здійснюється з метою посилення мотивації студентів до пізнавальної діяльності та спрямування її в необхідне русло.

Мета цих методичних рекомендацій — визначити вимоги та умови, необхідні для організації самостійної навчальної та наукової праці студентів. Вони спрямовані на виконання таких завдань:

- створення передумов для впровадження єдиного підходу викладачів до організації самостійної роботи студентів та індивідуально-консультативної роботи;
- створення організаційно-методичних засад щодо розвинення у студентів мотивації до навчання;
- сприяння формуванню у студентів навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи;
- сприяння формуванню професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців;
- створення умов для гармонічного творчого розвитку особистості студента;
- сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни становить не менше 51 % часу, передбаченого для виконання основної освітньої програ-

ми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Зміст самостійної роботи студента з даної дисципліни визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПРОФЕСІЙНА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА
ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОННИХ СТРУКТУР”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин
1	2	3
1	Змістовий модуль I. Психологія професійної діяльності Вступ до вивчення навчальної дисципліни “Професійна психологічна підготовка працівників охоронних структур”. Психограма менеджера безпеки	3
2	Людський фактор у забезпеченні безпеки.	3
3	Психологічна безпека особистості	3
4	Індивідуальні якості особистості та її працездатності	3
5	Світ психічних явищ особистості	3
6	Емоційно-вольові процеси людини. Вольові дії особистості. Пам’ять	2
7	Основні поняття і критерії психічного здоров’я особистості	2
8	Особі з девіантною, аномальною поведінкою.	3
9	Психопатологія особистості	4
8	Змістовий модуль II. Організація діяльності менеджера безпеки в екстремальних ситуаціях Стрес. Психофізіологія стресу	2
9	Агресивність: визначення, основні теорії походження. Теорії тривожності	3
10	Психологія конфліктних ситуацій	2
11	Психологія екстремальної ситуації	2

1	2	3
12	Соціально-психологічний аналіз злочинної поведінки	2
13	Тероризм та його політико-психологічна характеристика	7
Змістовий модуль III. Особливості діяльності менеджера безпеки та працівників охоронних структур		
14	Соціально-психологічні феномени особистості у групі	2
15	Психологічні аспекти оперативно-профілактичної роботи менеджера безпеки	2
16	Організація ефективного спілкування	2
17	Взаємодія і психологічний вплив у процесі ділового спілкування	3
18	Рольова поведінка менеджера безпеки. Психологія формування іміджу менеджера безпеки	7
Разом годин		54

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Активна самостійна робота студентів можлива лише за наявності серйозної та стійкої мотивації. Найпотужніший мотивуючий фактор – підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Активізують самостійну роботу також такі фактори:

1. Користність роботи, що виконується.
2. Участь студентів у творчій діяльності.
3. Інтенсивна педагогіка, що передбачає введення у навчальний процес активних методів навчання.
4. Використання мотивуючих факторів контролю знань (накопичувальна система оцінювання знань, рейтинг).
5. Індивідуалізація завдань, які виконуються в аудиторії та поза аудиторний час, постійне їх оновлення.
6. Особистість викладача. Викладач може бути прикладом для студента як професіонал і творча особистість.

Основне завдання організації самостійної роботи студентів навчити їх свідомо та самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, а потім з науковою інформацією. Закласти основи самоорганізації та самовиховання, сформувати уміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію.

При вивченні кожної дисципліни організація самостійної роботи студентів являє собою єдність трьох взаємопов'язаних форм:

1. Аудиторна самостійна робота.
2. Позааудиторна пошуково-аналітична робота.
3. Творча наукова робота.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ПРОФЕСІЙНА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА
ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОННИХ СТРУКТУР”

Змістовий модуль I. Психологія професійної діяльності

Тема 1. Вступ до вивчення навчальної дисципліни
“Професійна психологічна підготовка працівників
охоронних структур”. Психограма менеджера безпеки

1. Менеджер персоналу.
2. Психологія роботодавця.
3. Професіограма менеджера безпеки як підгрунття змісту психологічної підготовки.
4. Завдання психологічної підготовки спеціаліста.
5. Психограма менеджера безпеки.
6. Соціально-психологічний, мотиваційний, орієнтовний, волевий, оціночний, функціональний компоненти.
7. Запобігання професійній деформації особистості.
8. Санітарно-гігієнічні умови та безпека праці.
9. Вимоги професії до особистості працівника.
10. Професійне навчання.

Література: основна [1; 4; 5; 8; 10; 14; 16; 17; 24];
додаткова [13; 17; 18; 20; 28; 31; 38; 47; 50; 58; 67; 69; 70]

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття “менеджер персоналу”.
2. Наведіть основні психологічні характеристики роботодавця.
3. Розкрийте зміст поняття професіограмми менеджера безпеки.
4. Наведіть основні чинники, що призводять до професійної деформації.
5. В чому полягає завдання психологічної підготовки спеціаліста?

Теми рефератів

1. Менеджер персоналу: основні вимоги та критерії.
2. Психологія роботодавця як основна детермінанта успіху.
3. Основні характеристики змісту психологічної підготовки.
4. Професійне навчання як шлях до професіоналізму.
5. Професійна деформація особистості спеціаліста.

Тема 2. Людський фактор у забезпеченні безпеки

фактор у забезпеченні безпеки.

2. Ієрархія потреб людини.
3. Психологічна безпека.
4. Загрози психологічній безпеці: перегляд життєвих цілей, насадження чужорідних стандартів і цінностей, підрив морально-етичних устоїв, тоталітарні секти, містичні настрої, зомбування, інформаційне перевантаження, алкоголізм, наркоманія.
5. Біологічні передумови негативного впливу на поведінку людини.
6. Соціально-психологічні передумови негативного впливу на поведінку людини.

Література: основна [1; 4; 5; 8; 10; 14; 16; 17; 24];
додаткова [13; 17; 18; 20; 26; 28; 31; 33; 38; 47; 50; 52; 58; 61;
67; 69; 70]

Питання для самоконтролю

1. Що саме, на вашу думку, сприяє забезпеченню безпеки?
2. Дайте визначення потребам людини. Назвіть їх види.
3. Які чинники впливають на психологічну безпеку? Обґрунтуйте свою відповідь.
4. Назвіть основні передумови негативного впливу на поведінку людини.
5. Наведіть загрози психологічній безпеці (окрім вище зазначених).

Теми рефератів

1. Зомбування як провідний чинник психологічної безпеки.
2. Наркоманія як провідний чинник психологічної безпеки.
3. Тоталітарні секти як провідний чинник загрози психологічній безпеці.

Тема 3. Індивідуальні якості особистості та її працездатності

1. Особистість.
2. Індивідуальність.
3. Характеристика особистості.
4. Характеристика знань, здібностей.
5. Спрямованість особистості.
6. Потреби і мотиви.
7. Темперамент і характер.
8. Відчуття і сприймання.
9. Можливості розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.
10. Психічні стани особистості.
11. Настрій.
12. Свідомість.
13. Фізіологічні та патологічні афекти.
14. Афективна поведінка.
15. Можливості саморегулювання психічного стану.
16. Функціональний стан і працездатність спеціаліста.
17. Стомлення та перевтомлення.
18. Методики оцінювання індивідуальних якостей та прямих і побічних показників працездатності.
19. Методика вивчення типу акцентуації рис характеру і темпераменту.
20. Методики оцінювання розумової працездатності.
21. Методики вивчення якостей уваги.

Література: основна [1; 4–6; 8; 10; 11; 14; 19–21; 26];
додаткова [8–10; 15; 17; 24; 29; 30; 56]

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття “особистість”.
2. Чи впливає на працездатність спеціаліста його темперамент і характер? Обґрунтуйте свою відповідь.
3. Розкрийте сутність афекту. Вкажіть, які є види афекту?
4. Розкрийте зміст знань і здібностей. Їх вплив на працездатність.
5. Що мається на увазі під прямими і побічними показниками працездатності?

Теми рефератів

1. Працездатність спеціаліста. Фактори впливу на працездатність.
2. Саморегулювання психічного стану.
3. Розвиток чуттєвих форм пізнання дійсності.

Тема 4. Світ психічних явищ особистості

1. Поняття психіки та її структури.
2. Характеристика психічних процесів.
3. Головні цільові функції психіки.
4. Структурні елементи психіки.
5. Психічні властивості.
6. Поняття про відчуття та сенсорні системи людини.
7. Пізнавальні процеси.
8. Характеристика сприймання та уявлення.

Література: основна [1; 5; 6; 8; 14; 19–21; 23; 24];
додаткова [6; 9–11; 16; 17; 20; 22; 23; 29; 56; 61]

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте зміст психіки особистості.
2. Наведіть головні цільові функції особистості
3. Розкрийте сутність структурних елементів психіки.
4. Розкрийте зміст психологічних властивостей.
5. Наведіть характеристику сприймання.

Теми рефератів

1. Психіка особистості та її функції.
2. Психічні та пізнавальні процеси особистості.
3. Сенсорна система людини.

Тема 5. Емоційно-вольові процеси людини. Вольові дії особистості. Пам'ять

1. Пам'ять.
2. Види пам'яті.
3. Вольові дії особистості.
4. Характеристика вольових процесів.
5. Вольові якості, що визначають активність людини.
6. Мислення.
7. Форми мислення.

8. Види і методи мислення.
9. Операції мислення.
10. Характеристика почуттів та емоцій.
11. Психологічні реакції та реакції поведінки.

Література: основна [1; 5; 6; 8; 14; 19–21; 23; 24];
додаткова [6; 9–11; 16; 17; 20; 22; 23; 29; 56; 61]

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність вольових дій особистості.
2. Наведіть визначення пам'яті та розкрийте специфіку видів пам'яті.
3. Дайте характеристику вольовим процесам особистості.
4. Наведіть форми та методи мислення.
5. Які ви знаєте операції мислення?

Теми рефератів

1. Мислення та його види.
2. Почуття як емоційно-вольовий процес людини.
3. Емоції як емоційно-вольовий процес людини.

Тема 6. Основні поняття і критерії психічного здоров'я особистості

1. Основні поняття і критерії психічного здоров'я.
2. Поняття психічного здоров'я особистості.
3. Рівні психічного здоров'я особистості.
4. Критерії оцінки психічного здоров'я.
5. Актуальні проблеми психологічного забезпечення психічного та фізичного здоров'я спеціалістів охоронної структури.
6. Умови виникнення нервово-психічних розладів у спеціалістів охоронної структури.
6. Психологічне забезпечення психічного здоров'я у колективах та організаціях і відомчих структурах охоронної діяльності.
7. Ознаки та стадії перевтоми у діяльності менеджера безпеки.
8. Зміст і принципи формування системи психологічного забезпечення.

Література: основна [1; 5; 6; 8; 14; 19–21; 23; 24];
додаткова [6; 9–11; 16; 17; 20; 22; 23; 29; 56; 61]

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняттю “психічне здоров’я особистості”.
2. Які ви знаєте рівні психічного здоров’я особистості?
3. Наведіть актуальні проблеми забезпечення здоров’я спеціалістів охоронної структури.
4. Наведіть ознаки перевтоми у діяльності менеджера безпеки.
5. Принципи формування системи психологічного забезпечення.

Теми рефератів

1. Психічне здоров’я особистості.
2. Критерії оцінки психічного здоров’я.
3. Принципи формування системи психологічного забезпечення.

Тема 7. Особи з девіантною, аномальною поведінкою.

Психопатологія особистості

1. Біологічні і соціальні фактори формування девіантної поведінки.
2. Акцентуації характеру: демонстративна, астено-невротична, гіпертимна, застряюча.
3. Психопатії.
4. Ознаки порушення свідомості.
5. Психічні захворювання та психопатологія особистості.
6. Психологічна характеристика індивідуальних властивостей осіб з межовими нервово-психічними розладами.
7. Психогенії (реактивні стани) та неврози.
8. Неврози.
9. Психопатії.
10. Розлади психічної діяльності та основні синдроми психічних захворювань.
11. Причини і розвиток ендогенних психічних захворювань.
12. Психічні розлади при черепно-мозкових травмах.

Література: основна [1; 2; 4–6; 8; 14; 17; 19; 23; 26; 29; 34; 36];
додаткова [2; 4; 5; 8–10; 15; 34; 36; 52; 54; 56; 64]

Питання для самоконтролю

1. Вкажіть на фактори формування девіантної поведінки.
2. Які ви знаєте акцентуації характеру. Розкрийте їх сутність.
3. Наведіть ознаки порушеної свідомості.
4. Проаналізуйте психічні захворювання особистості.
5. Розкрийте сутність реактивних станів та неврозів.

Теми рефератів

1. Розвиток ендогенних психічних захворювань.
2. Розлади психічної діяльності особистості.
3. Психічні розлади при черепно-мозкових травмах.

Змістовий модуль II. Організація діяльності менеджера безпеки в екстремальних ситуаціях

Тема 8 Стрес. Психофізіологія стресу

1. Стрес та його роль у житті людини.
2. Стрес: біологічний закон і кодекс поведінки.
3. Причини стресу.
4. Психофізіологія реакції організму людини на стресовий фактор (подразник).
5. Дізстрес.
6. Концентрація та релаксація центральної нервової системи людини.
7. Протистресова налаштованість та її психофізіологічна сутність.
8. Аутоаналіз особистісного стресу.
9. Післястресова психофізіологічна та професійна реабілітація, її сутність.
10. Стрес і адаптація.
11. Форми та методи профілактики стресу.

Література: основна [3; 4; 9; 12; 14; 22; 27–33; 37];
додаткова [1; 2; 6; 7; 10; 19; 20; 26–28; 31; 37; 40; 46; 49; 55;
58; 68; 69]

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність стресу та вкажіть на його причини.
2. Дайте характеристику поняттю “дізстрес”.
3. Проаналізуйте процес релаксації центральної нервової системи особистості.
4. Проаналізуйте протистресову налаштованість та її сутність
5. Охарактеризуйте післястресову реабілітацію.

Теми рефератів

1. Стрес та його причини.
2. Концентрація центральної нервової системи людини.
3. Методи профілактики стресу.

**Тема 9. Агресивність: визначення, основні теорії походження.
Теорії тривожності**

1. Поняття агресії та агресивності.
2. Основні теорії та моделі агресивності.
3. Види агресії: мотиваційна, інструментальна спрямованість агресії.
4. Індивідуально-психологічні детермінанти агресивності: особистість, система цінностей.
5. Біологічні основи.
6. Генезис становлення агресивності.
7. Поняття тривоги і тривожності, їх особливості та взаємозв'язок.
8. Тривога як стан і властивість.
9. Види тривожності: відкрита, закрита.
10. Форми відкритої тривожності: що не регулюється, що регулюється, що культивується.
11. Функції тривожності.
12. Природа та генезис тривожності.
13. Етапи формування тривожності: зародження, закріплення.

Література: основна [3; 4; 9; 12; 14; 22; 27–33; 37];
додаткова [1; 2; 6; 7; 10; 19; 20; 26–28; 31; 37; 40; 46; 49; 55;
58; 68; 69]

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність агресії. Вкажіть на її види.
2. Які ви знаєте моделі агресивності?
3. Розкрийте взаємозв'язок тривоги і тривожності.
4. Дайте визначення тривоги як властивості.
5. Розкрийте сутність зародження тривожності.

Теми рефератів

1. Агресія та її види.
2. Генезис становлення агресивності та основні моделі агресивності.
3. Тривога і тривожність. Види та функції тривожності.

Тема 10. Психологія конфліктних ситуацій

1. Природа та діагностика конфліктів.
2. Поняття і структура конфліктів.
3. Типологія конфліктів.

4. Внутрішньо особистісний конфлікт, його типологія.
5. Міжособистісні конфлікти та їх типологія.
6. Конструктивні і деструктивні конфлікти.
7. Конфліктні ситуації та їх попередження.
8. Тактика вирішення конфлікту на різних стадіях: початкова стадія, стадія розвитку конфлікту, прийняття рішення і виходу із конфліктної ситуації.
9. Прогнозування конфліктів і запобігання їм.
10. Методи психологічного впливу на конфлікт.

Література: основна [3; 4; 8–10; 12; 13; 15; 16; 21; 22; 27–34; 37; 40]

додаткова [1; 6; 7; 10; 12; 14; 20; 26–28; 31; 35; 46; 58; 60; 68]

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте природу та структуру конфлікту.
2. Розкрийте сутність типології конфлікту.
3. Охарактеризуйте внутрішньо особистісний конфлікт.
4. Проаналізуйте тактику вирішення конфлікту.
5. Вкажіть на основні пункти запобігання конфліктів.

Теми рефератів

1. Поняття конфлікту та його типологія.
2. Міжособистісний підхід.
3. Методи психологічного впливу на конфлікт.

Тема 11. Психологія екстремальної ситуації

1. Суспільство та особистість напередодні ХХІ ст.
2. Цивілізація і час: сценарії розвитку суспільства.
3. Природа сучасного соціального конфлікту.
4. Види можливих екстремальних ситуацій: катастрофи, техногенні аварії, нещасні випадки, злочинні прояви, агресивний напад, терористичний акт.
5. Психологічні особливості екстремальної ситуації.
6. Варіанти реагування.
7. Психодинаміка емоційного стану. Алгоритм поведінки в екстремальній ситуації.
8. Суспільна криза і міжособистісна солідарність.
9. Криза соціуму і доля людини. Класифікація життєвих криз.
10. Особливості духовної ситуації життя. Криза світогляду. Зіткнення соціальних очікувань особистості з життєвою реальністю.

11. Міфологія нового часу і життєва криза. Фактори і форми психологічної травматизації особистості.
12. Самотність як прояв кризового стану особистості.
13. Життєва криза і самогубство.
14. Термінальний період в житті людини.
15. Потенціал подолання людиною критичних станів буття.
16. Кохання, шлюб, сім'я: проблеми та шляхи до гармонії. Кохання як сяйво і драма життя. Уявлення молоді про шлюбно-сімейні стосунки.
17. Самопізнання як пошук гармонії.

Література: основна [3; 4; 8–10; 12; 13; 15; 16; 21; 22; 27–30; 32–34; 37; 40];
 додаткова [1; 6; 7; 10; 12; 14; 20; 26–28; 31; 35; 46; 58; 60; 68]

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте особистість напередодні XXI ст.
2. Розкрийте сутність природи сучасного соціального конфлікту.
3. Наведіть приклади можливих екстремальних ситуацій та їх психологічне реагування.
4. Проаналізуйте фактор самотності як прояв кризового стану особистості
5. Розкрийте сутність потенціалу подолання критичних станів буття.

Теми рефератів

1. Суспільство та особистість напередодні XXI ст.
2. Психологічні особливості екстремальної ситуації.
3. Уявлення молоді про шлюбно-сімейні стосунки.

Тема 12. Соціально-психологічний аналіз злочинної поведінки

1. Психологія злочинної поведінки.
2. Роль і місце біологічних і соціальних чинників у детермінації злочинної поведінки.
3. Системний підхід до аналізу поведінкових явищ.
4. Структурно-психологічний аналіз злочинної дії.
5. Психологічні аспекти стадій злочину. Особливості вольових та емоційних процесів при підготовці й скоєнні злочинів.
6. Теорії злочину.
7. Поняття мотиваційної сфери злочину.

8. Загальні положення мотивації злочинної діяльності.
9. Злочинна діяльність: поняття, структура, види, мотивація.
10. Особистість правопорушника як спеціальний об'єкт психологічного дослідження.
11. Психологічні особливості особистості злочинця.
12. Типологія особистості злочинця.
13. Мотиваційна сфера особистості правопорушника та ціннісно-орієнтаційна схема особистості порушника.
14. Психологічні особливості окремих категорій злочинців.
15. Психологія потерпілого.
16. Психологічне дослідження особистості потерпілого та його діяльності.
17. Роль жертви у генезі злочину, її міжособистісні зв'язки та стосунки зі злочинцем
18. Психологічний аналіз показів потерпілого.

Література: основна [3; 4; 9; 12; 14; 22; 27–33; 37];
додаткова [1; 2; 6; 7; 10; 19; 20; 26–28; 31; 37; 40; 46; 49; 55; 58;
68; 69]

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте зміст психології злочинної поведінки.
2. Обґрунтуйте роль біологічних чинників у детермінації злочинної поведінки.
3. Охарактеризуйте місце соціальних чинників у детермінації злочинної поведінки.
4. Яка роль емоційних процесів при скоєнні злочинів?
5. Розкрийте психологічні особливості особистості злочинця.

Теми рефератів

1. Психологічні аспекти стадій злочину.
2. Теорії злочину.
3. Психологія потерпілого.

Тема 13. Тероризм та його політико-психологічна характеристика

1. Суть і види сучасного тероризму.
2. Психологія тероризму.
3. Найважливіші ознаки тероризму.
4. Класифікація тероризму.

5. Політико-психологічні чинники прояву сучасного тероризму в Україні та світі.
6. Зв'язок організованої злочинності та тероризму.
7. Шляхи та форми попередження тероризму.
8. Шляхи попередження конфліктів, які можуть бути спровоковані тероризмом.
9. Глобальні та регіональні угоди щодо питання боротьби проти міжнародного тероризму.

Література: основна [3; 4; 9; 12; 14; 22; 27–33; 37];
 додаткова [1; 2; 6; 7; 10; 19; 20; 26–28; 31; 37; 40; 46; 49; 55; 58;
 68; 69]

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте сутність тероризму. Вкажіть на його види.
2. Які ви знаєте характерні ознаки тероризму?
3. Обґрунтуйте політико-психологічні чинники прояву сучасного тероризму в світі.
4. Наведіть шляхи попередження тероризму.
5. Наведіть приклади глобальних та регіональних угод щодо питання боротьби проти міжнародного тероризму.
6. Вкажіть на форми попередження конфліктів.

Теми рефератів

1. Сутність і види сучасного тероризму.
2. Класифікація тероризму.
3. Зв'язок організованої злочинності та тероризму.

Змістовий модуль III. Особливості діяльності менеджера безпеки та працівників охоронних структур

Тема 14. Соціально-психологічні феномени особистості у групі

1. Особистість у групі.
Класифікація і структура груп.
3. Характеристика структурних елементів колективу.
4. Психологічне вивчення персоналу.
5. Психологічне вивчення персоналу, секретноносіїв, конфіденційних
6. Організація взаємодії з психологом і кадровою службою.

7. Врахування особливостей особистості.
8. Психологічний портрет.
9. Прогнозування поведінки.
10. Ознаки ненадійності і вразливості.
11. Ознаки девіантної поведінки.

Література: основна [2; 6; 7; 9; 12; 14; 18; 21; 26; 30; 31; 34; 37; 39];
 додаткова [1; 2; 4; 6; 7; 17; 18; 20; 25; 29; 33; 41; 45; 47; 50; 53;
 57–60; 68–70]

Питання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте соціально-психологічний вплив особистості групи на індивіда. Наведіть приклади.
2. Дайте характеристику класифікації груп та розкрийте її структуру.
3. Дайте характеристику психологічного вивчення персоналу.
4. Розкрийте роль та значення психолога і кадрової служби у вивченні психології персоналу.
5. Розкрийте сутність психологічного портрету.

Темі рефератів

1. Вплив групи на особистість.
2. Кодифікаційний працівник — психологічні особливості.
3. Прогнозування особистості та його особливості.

Тема 15. Психологічні аспекти оперативно-профілактичної роботи менеджера безпеки

1. Психологічне вивчення і тестування кандидатів при прийомі на роботу.
2. Відкрите тестування, характеристика методик, що використовуються при психологічному тестуванні.
3. Приховане тестування.
4. Замасковане тестування.
5. Безконтактна психологічна експертиза.
6. Перевірка на поліграфі. Вивчення морально-психологічного клімату колективу, організації, установи, закладу, фірми.
7. Ознаки дестабілізації морально-психологічного клімату і тактика дій менеджера безпеки.

Література: основна [5; 6; 9; 10; 14; 19; 20; 23; 24; 26; 30; 34;
 35; 37];
 додаткова [3–5; 8; 16–21; 26; 28; 29; 32; 33; 40; 41; 44; 45; 48; 50; 51;
 53; 58; 61–65]

Питання для самоконтролю

1. Дайте характеристику психологічного вивчення кандидатів при прийомі на роботу.
2. Наведіть приклади методик, що використовують при психологічному тестуванні.
3. Розкрийте основні принципи прихованого і замаскованого тестування.
4. Наведіть ознаки дестабілізації морально-психологічного клімату.
5. Охарактеризуйте тактику дій менеджера безпеки.

Теми рефератів

1. Тестування кандидатів при прийомі на роботу та його види.
2. Безконтактна психологічна експертиза.
3. Принципи вивчення морально-психологічного клімату фірми.

Тема 16. Організація ефективного спілкування

1. Спілкування як психологічний чинник розвитку людини.
2. Психологічна характеристика вербального та невербального спілкування. Функції спілкування.
3. Організація ефективного спілкування.
4. Складові спілкування.
5. Прийоми маніпулювання фактами.
6. Психологія і тактика контакту.
7. Прийоми встановлення контакту.
8. Види мовлення. Етапи контакту.
9. Психологічні правила контакту.
10. Психофізіологічні особливості контакту
11. Елементи організації контакту.
12. Види психологічного захисту: відновлення, притиснення, реактивне формування, раціоналізація, ідентифікація, регресія, девальвація, примітивна ідеалізація, проєкція, переміщення.

Література: основна [2; 7; 9; 10; 12; 14; 19; 24; 28; 29; 31–34; 37; 39];

додаткова [3; 4; 7; 8; 10; 13; 18; 20; 26; 58–60; 62; 63; 65–67; 69; 70]

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність спілкування. Дайте характеристику його видам і функціям.
2. Розкрийте основи організації ефективного спілкування.
3. Дайте характеристику прийомам встановлення контакту.
4. Розкрийте сутність мовлення та його видів.
5. Які ви знаєте види психологічного захисту?

Теми рефератів

1. Спілкування та його складові.
2. Значення регресії як виду психологічного захисту.
3. Значення раціоналізації як виду психологічного захисту.

Тема 17. Взаємодія і психологічний вплив у процесі ділового спілкування

1. Спільна діяльність та її структурні елементи.
2. Способи впливу на людей у процесі спілкування.
3. Форми спілкування і типи співрозмовників,
4. Механізми взаєморозуміння. Види психологічних впливів. Психологія тактики усного опитування.
5. Підготовка до опитування.
6. Варіанти розвитку ситуації.
7. Перешкоди вербального контакту: стереотипи, думки інших осіб, психічний стан менеджера безпеки, гало-ефект, спрощення ситуації, негативний досвід попереднього спілкування, комунікативна некомпетентність менеджера безпеки.
8. Методи психологічного впливу на співрозмовника: прямі, непрямі навіювання, переконання, примушування, маніпулювання, вивідування інформації.

Література: основна [2; 7; 9; 10; 12; 14; 19; 24; 28; 29; 31–34; 37; 39];

додаткова [3; 4; 7; 8; 10; 13; 18; 20; 26; 29; 31; 32; 35; 40; 48; 50; 52; 53; 58–60; 62; 63; 65–67; 69; 70]

Питання для самоконтролю

1. Ефективність спільної діяльності та її структурні елементи.
2. Проаналізуйте способи впливу під час спілкування та його форми.
3. Розкрийте сутність підготовки до опитування.

4. Наведіть приклади перешкод вербального контакту.
5. Дайте характеристику методам психологічного впливу на співрозмовника.

Теми рефератів

1. Способи впливу на людей у процесі спілкування.
2. Психологічний вплив та його види.
3. Комунікативна некомпетентність менеджера безпеки як перешкода вербального контакту.

Тема 18. Рольова поведінка менеджера безпеки. Психологія формування іміджу менеджера безпеки

1. Напрями діяльності менеджера безпеки, що потребують використання ролевої поведінки для реалізації професійних функцій.
2. Психологічні механізми ролевої поведінки: ідентифікація, імітація, копіювання, навіювання.
3. Рівні організації та підготовки до використання ролевої поведінки: психофізіологічний, психологічний, соціально-психологічний.
4. Типові види оперативного іміджу.
5. Соціально-психологічна роль менеджера безпеки у колективі фірми.
6. Формування особистого іміджу менеджера безпеки.
7. Складові іміджу.
8. Психологічні аспекти спілкування з керівником. Рівні організації та підготовки використання ролевої поведінки працівниками організацій установи, фірми, колегами по роботі у службі безпеки.

Література: основна [5; 6; 9; 10; 14; 19; 20; 23; 24; 26; 30; 34; 35; 37; 39];
додаткова [3–5; 8–10; 16–21; 26; 28; 29; 32; 33; 40; 41; 44; 45; 48; 50; 51; 53; 58; 61; 65]

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте напрями діяльності менеджера безпеки.
2. Розкрийте сутність імітації як психологічного механізму ролевої поведінки.
3. Які ви знаєте типові види оперативного іміджу ?

4. Дайте характеристику формування особистого іміджу менеджера безпеки.
5. Наведіть складові іміджу особистості.

Теми рефератів

1. Навіювання та ідентифікація як психологічні механізми рольової поведінки.
2. Рівні організації та підготовки до використання рольової поведінки.
3. Психологічні аспекти спілкування з керівником.

**ЗБІРНИК ТЕСТІВ
ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ**

Варіант 1

1. Керівництво службою психологічного забезпечення полягає у:

- а) забезпеченні своєчасного планування, правильної її організації, виконанні вимог нормативно-правових документів;
- б) особистій участі керівників усіх рівнів у впровадженні заходів психологічного забезпечення;
- в) складанні планів та звітної документації невідповідним структурам.

2. Завданнями системи психологічного забезпечення є: _____

(вказати не менше трьох причин)

3. Система психологічного забезпечення складається з таких напрямів:

(вказати не менше трьох причин)

4. Завданнями професійно-психологічного відбору кандидатів на службу та навчання є:

- а) правильно орієнтуватися у планово-фінансових показниках охоронцями;
- б) участь у комплектуванні підрозділів з урахуванням психологічної сумісності;
- в) виявлення осіб з нервово-психічною нестійкістю.

5. Основними завданнями психологічного забезпечення службової діяльності є:

- а) психологічний аналіз причин та умов виникнення психологічних травм, підготовка пропозицій до методичних рекомендацій щодо їх попередження;
- б) психолого-педагогічне супроводження навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах та підрозділах початкової підготовки працівників;
- в) участь у фундаментальних та прикладних наукових дослідженнях з проблем психологічного забезпечення.

6. Профорієнтаційне консультування здійснюється під час проведення ознайомчої бесіди з особою, яка виявила бажання працювати або навчатися у вищих навчальних закладах МНС України і передбачає:

- а) проведення роз'яснювальної роботи з соціальної значущості рятувальної діяльності, її змісту та завдань, відповідальності, яка покладається на працівників, і вимог, що ставляться до їх дисциплінованості, рівня загальної та фізичної підготовки;
- б) проведення роз'яснювальної роботи з працівником охоронної структури після звільнення з роботи;
- в) доведення до відома кандидата інформації про наявність труднощів, із якими пов'язане проходження служби.

7. Завданнями науково-методичного забезпечення заходів професійно-психологічного відбору є:

- а) аналіз і прогнозування динаміки професійно важливих індивідуально-психологічних якостей кандидатів на службу та навчання;

- б) обґрунтування перспектив розвитку професійно-психологічного відбору кандидатів на службу охорони та навчання до структурних підрозділів України;
- в) підготовка навчальної програми та робочих планів з охоронної діяльності.

8. Керівництво службою психологічного забезпечення полягає у:

- а) забезпеченні своєчасного планування, правильної її організації, виконанні вимог нормативно-правових документів;
- б) складанні планів та звітної документації непідзвітним структурам;
- в) особистій участі керівників усіх рівнів у впровадженні заходів психологічного забезпечення.

9. Головним завданням профорієнтаційної роботи є сприяння підвищенню ефективності охоронної діяльності через поліпшення якості кадрового забезпечення охоронних структур у співробітництві з населенням і за його підтримки шляхом:

- а) придбання навичок, щоб мати уявлення про службову діяльність працівника в охоронній структурі;
- б) формування у громадян об'єктивного уявлення про службу охорони та усвідомленої мотивації до навчання в вищих навчальних закладах з метою оволодіння певною професією (спеціальністю) та подальшої служби в системі охорони;
- в) уміння працівника користуватись засобами охорони.

10. Завданнями науково-методичного забезпечення заходів професійно-психологічного відбору є:

- а) підготовка науково-методичної документації для охоронця;
- б) розробка теоретичних основ організації і проведення професійно-психологічного відбору, а також методів і форм професійної орієнтації;
- в) визначення переліку посад, для яких є обов'язковим професійно-психологічний відбір.

11. В основу профорієнтаційної роботи з населенням щодо можливостей служби в охоронних структурах і навчання в навчальних закладах України покладено такі принципи:

- а) обов'язковість проходження професійно-психологічного відбору;

- б) вивчення та уміння застосовувати посадові інструкції;
- в) добровільність отримання профорієнтаційних послуг на гарантованому державному рівні.

12. Психологічна підготовка – це:

- а) наука щодо охоронної діяльності та професійного спрямування працівників з надання охорони підприємницькій діяльності;
- б) дисципліна, яка вивчає закономірності охоронної діяльності працівників;
- в) комплекс заходів, спрямованих на формування та підтримку у працівників професійно важливих психологічних і морально-ділових якостей, внутрішнього самоконтролю під час конфліктних ситуацій, комунікативної культури, психологічної готовності до професійної діяльності в екстремальних ситуаціях, позитивної мотивації на дотримання правил особистої безпеки.

13. Основними завданнями психологічного забезпечення службової діяльності є:

- а) забезпечення належного психологічного рівня підготовки працівників;
- б) надання допомоги керівникам усіх рівнів щодо створення ефективної системи забезпечення психологічної надійності особового складу;
- в) сприяння поліпшенню кадрового потенціалу груп охоронного спрямування шляхом професійної орієнтації кандидатів на службу і навчання у вищих навчальних закладах України та їх професійно-психологічного відбору на підставі вивчення комплексу знань, умінь і особистісних якостей, систем потреб та мотивації, необхідних для виконання професійної діяльності.

14. В основу профорієнтаційної роботи з населенням щодо можливостей служби в охоронних структурах і навчання в навчальних закладах України покладено такі принципи:

- а) конфіденційність висновків професійних консультацій і професійно-психологічного відбору, додержання норм професійної етики;
- б) дієвий підхід до визначення професійної придатності;
- в) знання своїх службових обов'язків як керівника.

15. Завданнями професійно-психологічного відбору кандидатів на службу та навчання є:

- а) правильно орієнтуватися у планово-фінансових показниках охоронцями;
- б) визначення психологічної придатності громадян, які є кандидатами на службу та навчання;
- в) забезпечення раціонального розподілу громадян, які є кандидатами на службу, за профілями підготовки і відповідними посадами.

Варіант 2

1. Завданнями науково-методичного забезпечення заходів професійно-психологічного відбору є:

- а) аналіз і прогнозування динаміки професійно важливих індивідуально-психологічних якостей кандидатів на службу та навчання;
- б) обґрунтування перспектив розвитку професійно-психологічного відбору кандидатів на службу охорони та навчання до структурних підрозділів України;
- в) підготовка навчальної програми та робочих планів з охоронної діяльності.

2. Психологічна підготовка — це:

- а) наука щодо охоронної діяльності та професійного спрямування працівників з надання охорони підприємницькій діяльності;
- б) дисципліна, яка вивчає закономірності охоронної діяльності працівників;
- в) комплекс заходів, спрямованих на формування та підтримку у працівників професійно важливих психологічних і морально-ділових якостей, внутрішнього самоконтролю під час конфліктних ситуацій, комунікативної культури, психологічної готовності до професійної діяльності в екстремальних ситуаціях, позитивної мотивації на дотримання правил особистої безпеки.

3. Головним завданням профорієнтаційної роботи є сприяння підвищенню ефективності охоронної діяльності через поліпшення якості кадрового забезпечення охоронних структур у співробітництві з населенням і за його підтримки шляхом:

- а) придбання навичок, щоб мати уявлення про службову діяльність працівника в охоронній структурі;
- б) формування у громадян об'єктивного уявлення про службу охорони та усвідомленої мотивації до навчання в вищих навчальних закладах з метою оволодіння певною професією (спеціальністю) та подальшої служби в системі охорони;
- в) уміння працівника користуватись засобами охорони.

4. Керівництво службою психологічного забезпечення полягає у:

- а) забезпеченні своєчасного планування, правильної її організації, виконанні вимог нормативно-правових документів;
- б) особистій участі керівників усіх рівнів у впровадженні заходів психологічного забезпечення;
- в) складанні планів та звітної документації невідзвітним структурам.

5. В основу профорієнтаційної роботи з населенням щодо можливостей служби в охоронних структурах і навчання в навчальних закладах України покладено такі принципи:

- а) обов'язковість проходження професійно-психологічного відбору;
- б) вивчення та уміння застосовувати посадові інструкції;
- в) добровільність отримання профорієнтаційних послуг на гарантованому державному рівні.

6. Завданнями професійно-психологічного відбору кандидатів на службу та навчання є:

- а) правильно орієнтуватися у планово-фінансових показниках охоронцями;
- б) визначення психологічної придатності громадян, які є кандидатами на службу та навчання;
- в) забезпечення раціонального розподілу громадян, які є кандидатами на службу, за профілями підготовки і відповідними посадами.

7. Профорієнтаційне консультування здійснюється під час проведення ознайомчої бесіди з особою, яка виявила бажання працювати або навчатися у вищих навчальних закладах МНС України і передбачає:

- а) проведення роз'яснювальної роботи з соціальної значущості рятувальної діяльності, її змісту та завдань, відповідальності, яка покладається на працівників, і вимог, що ставляться до їх дисциплінованості, рівня загальної та фізичної підготовки;
- б) проведення роз'яснювальної роботи з працівником охоронної структури після звільнення з роботи;
- в) доведення до відома кандидата інформації про наявність труднощів, із якими пов'язане проходження служби.

8. Основними завданнями психологічного забезпечення службової діяльності є:

- а) забезпечення належного психологічного рівня підготовки працівників;
- б) надання допомоги керівникам усіх рівнів щодо створення ефективної системи забезпечення психологічної надійності особового складу;
- в) сприяння поліпшенню кадрового потенціалу груп охоронного спрямування шляхом професійної орієнтації кандидатів на службу і навчання у вищих навчальних закладах України та їх професійно-психологічного відбору на підставі вивчення комплексу знань, умінь і особистісних якостей, систем потреб та мотивації, необхідних для виконання професійної діяльності.

9. Керівництво службою психологічного забезпечення полягає у:

- а) забезпеченні своєчасного планування, правильної її організації, виконанні вимог нормативно-правових документів;
- б) складанні планів та звітної документації невідповідним структурам;
- в) особистій участі керівників усіх рівнів у впровадженні заходів психологічного забезпечення.

10. Основними завданнями психологічного забезпечення службової діяльності є:

- а) психологічний аналіз причин та умов виникнення психологічних травм, підготовка пропозицій до методичних рекомендацій щодо їх попередження.

- б) психолого-педагогічне супроводження навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах та підрозділах початкової підготовки працівників.
- в) участь у фундаментальних та прикладних наукових дослідженнях з проблем психологічного забезпечення.

11. В основу профорієнтаційної роботи з населенням щодо можливостей служби в охоронних структурах і навчання в навчальних закладах України покладено такі принципи:

- а) конфіденційність висновків професійних консультацій і професійно-психологічного відбору, додержання норм професійної етики;
- б) дієвий підхід до визначення професійної придатності;
- в) знання своїх службових обов'язків як керівника.

12. Завданнями системи психологічного забезпечення є: _____

(вказати не менше трьох причин)

13. Професійно-психологічна підготовка – це:

- а) цілеспрямований процес формування та розвитку особистісних якостей і властивостей працівника, які відповідали б вимогам професійної діяльності та забезпечували її ефективне виконання;
- б) дисципліна, яка вивчає закономірності природного явища щодо здійснення нагляду за підприємством;
- в) наука, яка дає навички до здійснення та оформлення наукової діяльності як спеціалісту з надання методичних вказівок по підприємницькій діяльності.

14. Завданнями професійно-психологічного відбору кандидатів на службу та навчання є:

- а) правильно орієнтуватися у планово-фінансових показниках охоронцями;
- б) участь у комплектуванні підрозділів з урахуванням психологічної сумісності;
- в) виявлення осіб з нервово-психічною нестійкістю.

15. Завданнями науково-методичного забезпечення заходів професійно-психологічного відбору є:

- а) підготовка науково-методичної документації для охоронця;
- б) розробка теоретичних основ організації і проведення професійно-психологічного відбору, а також методів і форм професійної орієнтації;
- в) визначення переліку посад, для яких є обов'язковим професійно-психологічний відбір.

Варіант 3

1. Основними завданнями психологічного забезпечення службової діяльності є:

- а) психологічний аналіз причин та умов виникнення психологічних травм, підготовка пропозицій до методичних рекомендацій щодо їх попередження.
- б) психолого-педагогічне супроводження навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах та підрозділах початкової підготовки працівників.
- в) участь у фундаментальних та прикладних наукових дослідженнях з проблем психологічного забезпечення.

2. Завданнями професійно-психологічного відбору кандидатів на службу та навчання є:

- а) правильно орієнтуватися у планово-фінансових показниках охоронцями;
- б) визначення психологічної придатності громадян, які є кандидатами на службу та навчання;
- в) забезпечення раціонального розподілу громадян, які є кандидатами на службу за профілями підготовки і відповідними посадами.

3. Завданнями науково-методичного забезпечення заходів професійно-психологічного відбору є:

- а) підготовка науково-методичної документації для охоронця;
- б) розробка теоретичних основ організації і проведення професійно-психологічного відбору, а також методів і форм професійної орієнтації;
- в) визначення переліку посад, для яких є обов'язковим професійно-психологічний відбір.

4. Завданнями системи психологічного забезпечення є: _____

(вказати не менше трьох причин)

5. Профорієнтаційне консультування здійснюється під час проведення ознайомчої бесіди з особою, яка виявила бажання працювати або навчатися у вищих навчальних закладах МНС України і передбачає:

- а) проведення роз'яснювальної роботи з соціальної значущості рятувальної діяльності, її змісту та завдань, відповідальності, яка покладається на працівників, і вимог, що ставляться до їх дисциплінованості, рівня загальної та фізичної підготовки;
- б) проведення роз'яснювальної роботи з працівником охоронної структури після звільнення з роботи;
- в) доведення до відома кандидата інформації про наявність труднощів, із якими пов'язане проходження служби.

6. Професійно-психологічна підготовка – це:

- а) цілеспрямований процес формування та розвитку особистісних якостей і властивостей працівника, які відповідали б вимогам професійної діяльності та забезпечували її ефективне виконання;
- б) дисципліна, яка вивчає закономірності природного явища щодо здійснення нагляду за підприємством;
- в) наука, яка дає навички до здійснення та оформлення наукової діяльності як спеціалісту з надання методичних вказівок по підприємницькій діяльності.

7. В основу профорієнтаційної роботи з населенням щодо можливостей служби в охоронних структурах і навчання в навчальних закладах України покладено такі принципи:

- а) конфіденційність висновків професійних консультацій і професійно-психологічного відбору, додержання норм професійної етики;
- б) дієвий підхід до визначення професійної придатності;
- в) знання своїх службових обов'язків як керівника.

8. В основу профорієнтаційної роботи з населенням щодо можливостей служби в охоронних структурах і навчання в навчальних закладах України покладено такі принципи:

- а) обов'язковість проходження професійно-психологічного відбору;
- б) вивчення та уміння використання посадових інструкцій;
- в) добровільність отримання профорієнтаційних послуг на гарантованому державному рівні.

9. Керівництво службою психологічного забезпечення полягає у:

- а) забезпеченні своєчасного планування, правильної її організації, виконанні вимог нормативно-правових документів;
- б) особистій участі керівників усіх рівнів у впровадженні заходів психологічного забезпечення;
- в) складанні планів та звітної документації неспідзвітним структурам.

10. Завданнями професійно-психологічного відбору кандидатів на службу та навчання є:

- а) правильно орієнтуватися у планово-фінансових показниках охоронцями;
- б) участь у комплектуванні підрозділів з урахуванням психологічної сумісності;
- в) виявлення осіб з нервово-психічною нестійкістю.

11. Завданнями науково-методичного забезпечення заходів професійно-психологічного відбору є:

- а) аналіз і прогнозування динаміки професійно важливих індивідуально-психологічних якостей кандидатів на службу та навчання;
- б) обґрунтування перспектив розвитку професійно-психологічного відбору кандидатів на службу охорони та навчання до структурних підрозділів України;
- в) підготовка навчальної програми та робочих планів з охоронної діяльності.

12. Основними завданнями психологічного забезпечення службової діяльності є:

- а) забезпечення належного психологічного рівня підготовки працівників;

- б) надання допомоги керівникам усіх рівнів щодо створення ефективної системи забезпечення психологічної надійності особового складу;
- в) сприяння поліпшенню кадрового потенціалу груп охоронного спрямування шляхом професійної орієнтації кандидатів на службу і навчання у вищих навчальних закладах України та їх професійно-психологічного відбору на підставі вивчення комплексу знань, умінь і особистісних якостей, систем потреб та мотивації, необхідних для виконання професійної діяльності.

13. Керівництво службою психологічного забезпечення полягає у:

- а) забезпеченні своєчасного планування, правильної її організації, виконанні вимог нормативно-правових документів;
- б) складанні планів та звітної документації невідповідним структурам;
- в) особистій участі керівників усіх рівнів у впровадженні заходів психологічного забезпечення.

14. Система психологічного забезпечення складається з таких напрямів:

(вказати не менше трьох причин)

15. Головним завданням профорієнтаційної роботи є сприяння підвищенню ефективності охоронної діяльності через поліпшення якості кадрового забезпечення охоронних структур у співробітництві з населенням і за його підтримки шляхом:

- а) придбання навичок, щоб мати уявлення про службову діяльність працівника в охоронній структурі;
- б) формування у громадян об'єктивного уявлення про службу охорони та усвідомленої мотивації до навчання в вищих навчальних закладах з метою оволодіння певною професією (спеціальністю) та подальшої служби в системі охорони;
- в) уміння працівника користуватись засобами охорони.

ВІДПОВІДІ НА ТЕСТИ

Варіант 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
а, б	зак.	зак.	б, в	а, б, в	а, в	а, б	а, в	б	б, в	а, в	в	а, б, в	а, б	б, в

Відповідь до запитання 2

- збереження людського потенціалу, підтримка високого рівня професійної готовності працівників;
- якісне розв'язання професійних завдань та ефективне функціонування всієї правоохоронної системи;
- зведення до мінімуму шкоди від впливу на працівників небезпечних для життя та здоров'я психогенних факторів.

Відповідь до запитання 3

- професійний психологічний відбір;
- психологічне супроводження проходження служби;
- професійно-психологічна підготовка;
- психологічна підтримка оперативно-службових заходів.

Варіант 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
а, б	в	б	а, б	а, в	а, в	а, в	а, б, в	а, в	а, б, в	а, б	зак.	а	б, в	б, в

Відповідь до запитання 12

- збереження людського потенціалу, підтримка високого рівня професійної готовності працівників;
- якісне розв'язання професійних завдань та ефективне функціонування всієї правоохоронної системи;
- зведення до мінімуму шкоди від впливу на працівників небезпечних для життя та здоров'я психогенних факторів.

Варіант 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
а, б, в	б, в	б, в	зак.	а, б	а	а, б	а, в	а, б	а, в	а, б	а, б, в	а, в	зак.	б

Відповідь до запитання 4

- збереження людського потенціалу, підтримка високого рівня професійної готовності працівників;

- якісне розв'язання професійних завдань та ефективне функціонування всієї правоохоронної системи;
- зведення до мінімуму шкоди від впливу на працівників небезпечних для життя та здоров'я психогенних факторів.

Відповідь до запитання 14

- професійний психологічний відбір;
- психологічне супроводження проходження служби;
- професійно-психологічна підготовка;
- психологічна підтримка оперативно-службових заходів.

ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи є складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів.

Під час виконання контрольної роботи студенти закріплюють теоретичні знання з дисципліни “Професійна психологічна підготовка працівників охоронних систем”. Ступінь оволодіння теоретичними знаннями студенти доводять розв'язанням практичних задач.

Контрольна робота повинна відображати окремі теоретико-практичні проблеми з відповідної дисципліни і виконуватися студентом після вибору ним тієї чи іншої теми (завдання). Виходячи зі специфічних особливостей навчальних дисциплін, контрольна робота виконується у формі реферату або контрольного завдання (в якому розв'язується конкретна аналітична ситуація). В окремих випадках не виключається поєднання цих двох форм контрольної роботи.

Контрольна робота у формі завдання з відповідної навчальної дисципліни є логічно сформульованим і поставленим в проблемному плані конкретним науковим завданням, що виражається в пошуку можливих варіантів і шляхів його розв'язання.

Незважаючи на різноманітність контрольних завдань, обумовлених специфікою відповідних навчальних дисциплін, алгоритм їх виконання включає:

- 1) уточнення завдання, виявлення необхідних джерел для роботи над ним;
- 2) виявлення тенденцій розвитку процесів, що впливають із завдання, їх теоретичне обґрунтування та оцінка;

- 3) здійснення конкретного вирішення завдання (власний варіант), його пояснення та інтерпретація;
- 4) формулювання висновків з викладанням прогнозу розвитку процесу (явища) в перспективі.

Контрольна робота виконується студентами самостійно. Вона повинна бути викладена логічно та технічно правильно оформлена. Робота пишеться чітким і розбірливим почерком, допускається також друкований або комп'ютерний її варіант. На кожній сторінці повинні бути залишені поля, а сторінки, крім того, мають бути пронумеровані. Обсяг контрольної роботи у формі реферату не повинен перевищувати 12–18 сторінок, а у формі контрольної роботи — 3–5 сторінок. В кінці роботи вміщується список використаних літературних джерел, ставиться підпис студента і дата виконання.

Виконана робота повинна бути відправлена до Академії, її інститутів чи деканатів не пізніше ніж за 1 місяць до початку сесії. Контрольна робота рецензується викладачем та оцінюється ним, як правило, за п'ятибальною шкалою. При отриманні негативної оцінки робота разом з рецензією повертається студенту на доопрацювання, після чого з урахуванням зауважень передається для повторної перевірки разом з рецензією. Якщо контрольна робота виконана без дотримання рекомендацій або не повністю, вона повертається студенту на доопрацювання без перевірки.

Зразок оформлення титульної сторінки контрольної роботи

	Індекс групи _____ _____
	Прізвище, ім'я, по батькові студента _____ _____
	Домашня адреса _____ _____ _____
	Найменування організації, посада _____ _____
 Контрольна робота	
з дисципліни:	_____ _____ _____
за темою (розділом навчального плану):	_____ _____ _____
Прізвище та ініціали викладача	_____ _____
Київ 200_	

Приклад складання плану контрольної роботи реферативного типу

ПЛАН КОНТРОЛЬНОЇ (РЕФЕРАТИВНОЇ) РОБОТИ за темою “Здібності керівника та його авторитет”

Вступ	3
1. Здібності керівника та їх характеристика	
а) професійно-психологічна підготовленість	4
б) організаторські здібності	7
в) педагогічні здібності	10
2. Авторитет керівника в колективі	
а) вплив авторитету на ефективність керівництва	12
б) риси особистості авторитетного керівника	14
в) шляхи формування авторитету	15
Висновки	18
Список літератури	19

Виклад змісту контрольної роботи

Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал за темою викладається відповідно до запропонованого плану контрольної роботи, за яким кожний розділ починається з нової сторінки.

Сторінки нумеруються у правому верхньому куті. Таблиці, схеми, рисунки повинні мати назву. На конкретні дані з першоджерел робляться посилання.

Із додержанням перелічених вимог контрольна робота подається на факультет заочної (дистанційної) форми навчання Міжрегіональної Академії управління персоналом у термін, визначений графіком.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Психологічні особливості формування вчинкового потенціалу працівника служби безпеки.
2. Психологічні особливості формування ефективного стилю управління на підприємстві.
3. Психологічні засади професійного становлення працівників підприємства.
4. Психологічні основи розвитку здатності до підприємництва особистості.
5. Психологічні основи взаємодії держслужбовців у складних конфліктогенних ситуаціях.

6. Психологічні особливості розвитку комунікативної компетентності у майбутніх працівників у взаємодії зі спеціалістами підприємства.
7. Психологічний супровід оперативно-службової діяльності особового складу підрозділів державної служби охорони в Україні.

ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Написання реферату є складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів.

Під час написання реферату студенти закріплюють теоретичні знання з дисципліни “Професійна психологічна підготовка працівників охоронних систем”. Ступінь оволодіння теоретичними знаннями студенти доводять розв’язанням практичних задач.

Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал за темою викладається відповідно до запропонованого плану написання реферату, за яким кожне питання починається з нової сторінки.

Сторінки нумеруються у правому верхньому куті. Таблиці, схеми, рисунки повинні мати назву. На конкретні дані з першоджерел робляться посилання.

Із додержанням перелічених вимог реферат подається відповідно на факультет заочної, денної, дистанційної форми навчання Міжрегіональної Академії управління персоналом у термін, визначений графіком.

Особливу увагу слід приділяти оформленню реферату, обсяг якого має бути не більше 20 сторінок друкованого тексту. В разі виконання в рукописному вигляді почерк має бути охайним, розбірливим. Сторінки тексту нумерують. До тексту додається список використаної літератури, оформлений з дотриманням стандартів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Абабков В. А., Перре М. Адаптация к стрессу. Основы теории, диагностики, терапии. — СПб.: Речь, 2004. — 166 с.
2. *Актуальные* проблемы кризисной психологии: Сб. научн. трудов / Отв. ред. Л. А. Пергаменщик. — М.: НИО, 1999. — 188 с.
3. *Анцыферова Л. И.* Личность в тяжелых жизненных условиях: переосмысление, преобразование ситуации и психологическая защита // Психол. журн. — 1994. — Т. 15. — № 1.
4. *Бодров В. А.* Психологический стресс: развитие и преодоление. — М.: ПЕР СЭ. — 2006. — 528 с.

5. *Бондаренко О. Ф.* Психологічна допомога особистості. — Харків: Фоліо, 1996. — 237 с.
6. *Волосников А., Мухина В.* Психологическое сопровождение сотрудников спецподразделений ФСБ // Развитие личности. — 1999. — № 1. — С. 87–104.
7. *Гремлинг С., Ауэрбах С.* Практикум по управлению стрессом. — СПб.: Питер, 2002. — 240 с.
8. *Гринберг Дж.* Управление стрессом. — СПб.: Питер, 2004. — 496 с.
9. *Державний класифікатор надзвичайних ситуацій.* — К.: Держстандарт України, 2002.
10. *Дьяченко М. И., Кандыбович Л. Л., Пономаренко З. А.* Готовность к деятельности в напряженных ситуациях. — Минск, 1985.
11. *Ильин Е. П.* Психофизиология состояний человека. — СПб.: Питер, 2005.
12. *Кокун О. М.* Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія. — К.: Міленіум, 2004. — 265 с.
13. *Кокурин А.* Психологическое обеспечение экстремальной деятельности // Развитие личности. — 2004. — № 4. — С. 190–204.
14. *Колодзин Б.* Как жить после психической травмы. — М.: Шанс, 1992.
15. *Комаров К. Э.* Психологическая подготовка к действиям в условиях повышенного риска: Учеб.-метод. пособие для специалистов, занимающихся подготовкой подразделений МО, ФСБ, МВД, МЧС, Минюста России. — М., 2002.
16. *Короленко Ц. П.* Психофизиология человека в экстремальных условиях. — Л., 1978.
17. *Корольчук М. С., Крайнюк В. М., Кочергіна Т. І.* Психологічне забезпечення психічного та фізичного здоров'я / За заг. ред. М. С. Корольчука. — К.: Інкос, 2002.
18. *Корольчук М. С., Крайнюк В. М.* Теорія і практика професійного психологічного відбору: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: Ніка-центр, 2006. — 580 с.
19. *Корольчук М. С., Крайнюк В. М.* Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: Ніка-центр, 2006. — 580 с.
20. *Кризисные события и психологические проблемы человека /* Под ред. Л. А. Пергаменщика. — Минск: НИО, 1997. — 207 с.

21. *Крюкова М. А. и др.* Экстренная психологическая помощь: Практическое пособие. — М.: НЦ ЭНАС, 2003. — 64 с.
22. *Лебедев В. И.* Личность в экстремальных условиях. — М.: Политиздат, 1989. — 304 с.
23. *Леонова А. Б.* Комплексная стратегия анализа профессионального стресса: от диагностики к профилактике и коррекции // Психол. журн. — 2004. — Т. 25. — № 2. — С. 75–85.
24. *Леонова А. Б.* Основные подходы к изучению профессионального стресса // Вестн. Моск. ун-та, серия № 14. Психология. — 2000. — № 3. — С. 4–21.
25. *Малкина-Пых И. Г.* Экстремальные ситуации: Справ. практ. психолога. — М.: ЭКСМО, 2005. — 960 с.
26. *Обухова Н.* Человек в экстремальной ситуации: теоретическая интерпретация и модели психологической помощи // Развитие личности. — 2006. — № 3.
27. *Осипова А. А.* Справочник психолога по работе в кризисных ситуациях. — Ростов н/Д: Феникс, 2005. — 315 с.
28. *Осухова Л.* Психологическая помощь в трудных и экстремальных ситуациях. — М.: Академия, 2007. — 288 с.
29. *Пергаменщик Л. А.* Кризисная психология: Учеб. пособие. — Минск: Выш. шк. — 239 с.
30. *Психологическое обеспечение профессиональной деятельности.* — СПб.: Изд-во СПб. ун-та, 1991. — 152 с.
31. *Психология экстремальных ситуаций: Хрестоматия / Сост. А. Е. Тарас, К. В. Сельченко.* — М.: АСТ; Харвест, 2001.
32. *Розов В. І.* Психологічний аналіз адаптивності в екстремальних умовах: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — К., 1993. — 20 с.
33. *Розов В. І.* Адаптивні антистресові психотехнології: Навч. посіб. — К.: Кондор. — 278 с.
34. *Розов В. І.* Адаптивні здібності людини в умовах травматичного стресу // Соціальна психологія. — 2006. — № 3(17).
35. *Розов В. І.* Психологічна діагностика адаптивних здібностей до стресу // Практич. психологія і соц. робота. — 2006. — № 11.
36. *Розов В. І.* Психологічний захист населення в екстремальних та надзвичайних ситуаціях // Психол. аспекти нац. безпеки. — Л.: ЛДУВС, 2007. — С. 169–171.
37. *Розов В. І.* Психологічна підготовка до діяльності в умовах професійного стресу // Психопрофілактична робота з персоналом: теорет. та організац.-практич. питання. — К.: КНУВС, 2007.

38. *Розов В. И.* Тренинг адаптивного копинг-поведения: теория и практика // Психотренинговые технологии в правоохранительной деятельности. — Донецк, 2007.
39. *Розов В. И.* Психофізіологічне забезпечення оперативно-розшукової діяльності в екстремальних умовах // Наук. зб. — 2006. — № 15.
40. *Розов В. И.* Управление стрессом в оперативно-розыскной деятельности: Учеб. пособие. — К.: КНТ. — 268 с.
41. *Соловьева С. Л.* Психология экстремальных состояний. — СПб.: ЭЛБИ, 2003. — 128 с.
42. *Солошенко Д. В.* Экстренная психологическая помощь. Консультирование. — Харьков: Торсинг, 2001. — 192 с.
43. *Тарабрина Н. В.* Практикум по психологии посттравматического стресса. — СПб: Питер, 2001. — 239 с.
44. *Холмогорова А. Б., Гаранян Н. Г.* Психологическая помощь людям, пережившим травматический стресс. — М.: МГППУ, 2006. — 112 с.
45. *Юрьева Л. Н.* Кризисные состояния. — Днепропетровск, 1999. — 345 с.

Додаткова

1. *Анциферова Л. И.* Личность в трудных жизненных условиях: переосмысление, преобразование ситуации и психологическая защита // Психол. журн. — 1994. — № 1 — С. 3–18.
2. *Балл Г. А.* Понятие “личная надежность” в гуманистической интерпретации // Вісн. НТУ “КПІ”. Філософія. Психологія. Педагогіка: Зб. наук. пр. — К.: ІОЦ “Політехніка”, 2001. — № 3 — Кн. 1. — С. 43–46.
3. *Безносков С. П.* Профессиональная деформация личности. — СПб.: Речь, 2004. — 272 с.
4. *Бодров В. А.* Психологическое исследование проблемы профессионализации личности // Психологические исследования проблемы формирования личности профессионала // Под ред. В. А. Бодрова — М.: Ин-тут психологи АН СРСР, 1991. — С. 3–26.
5. *Бодров В. А.* Психология профессиональной пригодности. — М.: ПЕР СЭ, 2001. — 511 с.

6. *Вірна Ж. П.* Мотиваційно-смилова регуляція у професіоналізації психолога. — Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. — 320 с.
7. *Дикая Л. Г.* Психологические проблемы профессиональной деятельности. — М.: Наука, 1991. — 168 с.
8. *Сохань Л. В., Донченко Е. А., Соболева Н. И.* Культура жизни личности // Психол. журн. — Т. 7. — 1986. — № 5. — С. 60–69.
9. *Столин В. В.* Исследование эмоционально-ценностного отношения к себе с помощью методики управляемой проекции // Психол. журн. — 1981. — № 3. — С. 104–117.
10. *Татенко В. А.* Психологические стратегии и технологии актуализации субъективного потенциала человека // Психологія на перетині тисячоліть: Зб. наук. пр. учасн. П'ятих Костюківських читань: У 3 т. — К.: Гнозис, 1998 — Т. III. — С. 308–314.
11. *Типологический* подход к личности профессионала // Психол. исслед. пробл. формирования личности профессионала / Под ред. В. А. Борова. — М.: Ин-тут психологии АН СССР, 1991. — С. 27–42.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Професійна психологічна підготовка працівників охоронних структур”	4
Методичне забезпечення самостійної роботи студентів.....	5
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Професійна психологічна підготовка працівників охоронних структур”	6
Збірник тестів для здійснення поточного контролю.....	22
Відповіді на тести	34
Вказівки до написання контрольної роботи.....	35
Теми контрольних робіт.....	38
Вказівки до написання реферату.....	39
Список літератури.....	40

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп’ютерне верстання *О. Л. Латшина*

Зам. № ВКЦ-3344

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП